

**Дисципліна:
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ
ПОДОРОЖЕЙ»**

**Викладач: д.е.н., доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності, готельно-
ресторанної справи та туризму
Головня Олена Михайлівна**

ТЕМА 8.

**ВИДИ ТУРИСТИЧНИХ
ФОРМАЛЬНОСТЕЙ ТА УМОВИ
ЇХ ВИКОНАННЯ**

PRE
PRO

ПЛАН

1. Поняття та основні види туристичних формальностей. Специфіка виконання туристичних формальностей при здійсненні міжнародної діяльності
2. Світова та національна нормативно-законодавча база виконання туристичних формальностей. Вплив туристичної політики на спрощення туристичних формальностей
3. Рейтинг «привабливості паспортів»

ЛІТЕРАТУРА

- Абрамов В. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» («Організація туристських подорожей») (для студентів денної та заочної форм навчання – Туризм). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 123 с.
- Гуменюк Г.М. Організація туристичних подорожей: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 364 с.
- Мисик В. М. Специфіка виконання туристичних формальностей при здійсненні міжнародної діяльності. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку.* 2013. № 776. С. 56-60. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2013_776_11.
- Козловський Є. В. Роль держави у процесі спрощення та гармонізації туристичних формальностей. *Публічне урядування.* 2016. № 4. С. 101-109. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pubm_2016_4_12.

- 1. СПЕЦИФІКА ВИКОНАННЯ
ТУРИСТИЧНИХ
ФОРМАЛЬНОСТЕЙ ПРИ
ЗДІЙСНЕННІ МІЖНАРОДНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

- *Формальність* — це переважно обов'язкова дія, передбачена встановленими правилами, або дотримання певної форми чи процедури.
- *Формальності в міжнародному туризмі* — це дії і процедури, пов'язані з обов'язковим виконанням туристами, які перетинають державний кордон, встановлених правил, що регулюють порядок виїзду, в'їзду і перебування в іншій країні.
- Правила для мандрівників встановлюються на підставі міждержавних договорів, чинних міжнародних норм і місцевих звичаїв і є обов'язковими для туристів, туристичних фірм, інших організацій, які мають відношення до міжнародного туризму.

- *Туристичні формальності держави* запроваджують з метою державної безпеки, боротьби з незаконною міграцією, міжнародним тероризмом, торгівлею наркотиками, проституцією тощо, а також для гарантування безпеки мандрівників і захисту навколишнього середовища.
- Туристичні формальності безпосередньо стосуються самих туристів: оформлення закордонних паспортів і віз, проходження митних процедур, валютний, медичний і санітарний контроль.
- Туристичні фірми теж зобов'язані дотримуватися адміністративних формальностей, до яких належать оформлення ліцензії, сертифіката відповідності на створюваний турпродукт, реєстрація в МЗС, присвоєння туристичного референс-номера, акредитація в іноземних посольствах.

Туристичні формальності можна умовно поділити на такі групи:

Які стосуються туриста:

- – отримання закордонного паспорта;
- – дотримання порядку проходження прикордонного контролю;
- – дотримання порядку проходження митного контролю;
- – оформлення необхідних щеплень.

Які стосуються діяльності туристичної фірми:

- – отримання ліцензії на туристичну діяльність;
- – сертифікація туристичної діяльності;
- – дотримання вимог за істотними умовами договорів.

Можна виділити наступні групи туристичних формальностей:

- візові,
- митні формальності та валютний контроль,
- паспортні формальності,
- поліцейські,
- медико-санітарні,
- безпека в туризмі
- і страхові формальності

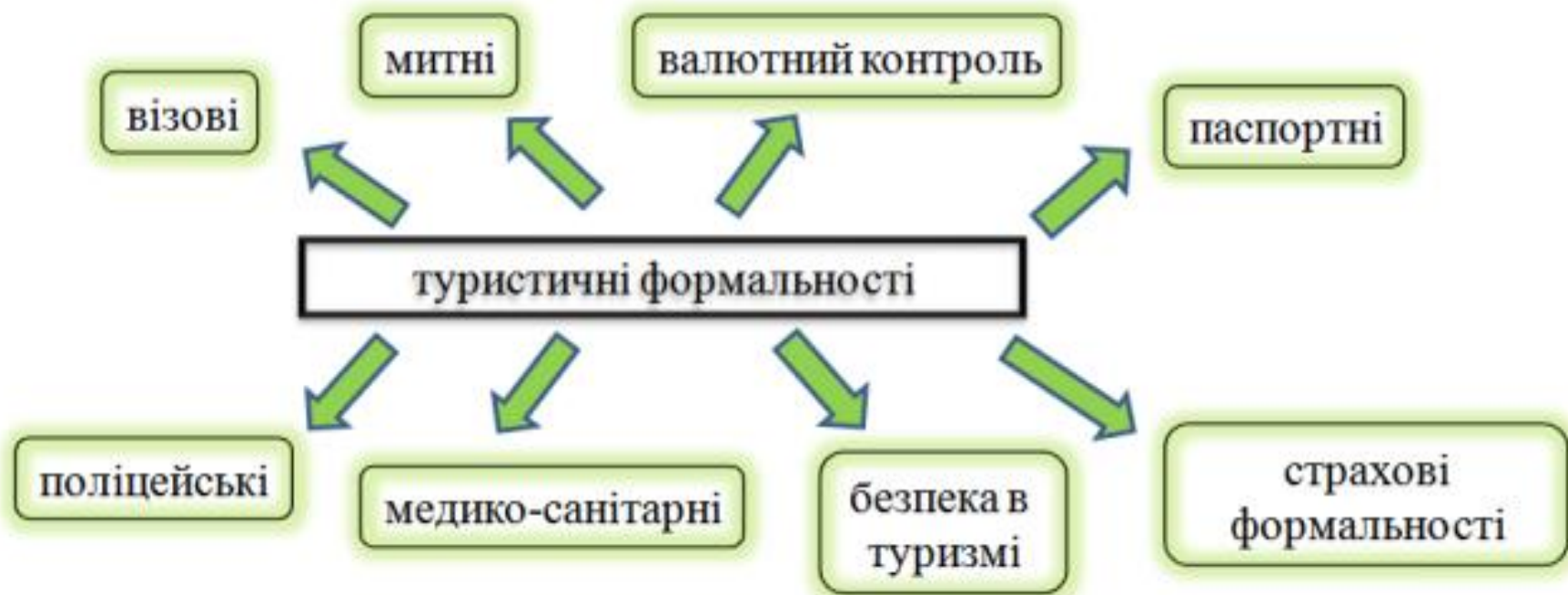

Рис. 1. Групи туристичних формальностей

- Способи державного регулювання формальностей у сфері туризму:
 - — ухвалення законів і нормативних актів, спрямованих на впорядкування й удосконалення туристичних формальностей;
 - — ліцензування, стандартизація в туристичній індустрії, сертифікація туристичного продукту;
 - — запровадження правил в'їзду, виїзду і перебування на території країни тимчасового проживання;
 - — створення сприятливих умов для митного і валютного регулювання;
 - — захист прав та інтересів мандрівників, гарантування їхньої безпеки;
 - — сприяння підготовці кадрів і розвитку наукових досліджень у сфері туристичних формальностей.

- **Поліцейські формальності:** приведення паспортів у відповідність зі стандартами ІКАО, що дає змогу здійснювати перевірку за допомогою комп'ютерних систем.
- **Паспортні формальності:** встановлення терміну дії паспорта не менше п'яти років із необмеженою кількістю поїздок; децентралізація паспортних служб; скорочення термінів і спрощення процедури оформлення закордонних паспортів; запровадження поміркованого збору за оформлення паспорта; зберігання закордонного паспорта у власника без права його конфіскації.

- **Візові формальності:** взаємне визнання візи низкою держав; в окремих випадках надання дозволу на в'їзд на контрольно-пропускному пункті; поширення чинності візи до 12 місяців на один чи кілька в'їздів у всі пункти і по всіх маршрутах, відкритих для туристів; безвізовий в'їзд на термін до трьох місяців; запровадження єдиного консульського збору незалежно від громадянства туриста.

- **Митні формальності:** запровадження для туристів пільгових митних податків, зборів; надання митних пільг (у тому числі скасування податків) на ввезення устаткування для готелів та інших туристичних об'єктів; включення деяких податків і зборів на утримання і відновлення туристичних об'єктів у структуру непрямого оподаткування, у вартість квитків замість прямого збору валюти з відвідувачів.

- **Валютні формальності** (за рекомендаціями UNWTO): можливість отримувати в країні, з якої туристи виїжджають, вільно конвертованої валюти, необхідної для їхніх поїздок; дозвіл на ввезення валюти в розмірі, зазначеному в митній декларації; обмін ввезеної валюти тільки на добровільній основі; забезпечення можливості зворотного обміну валюти при виїзді з країни перебування; надання туристам права мати при виїзді достатні суми в національних грошових одиницях для зворотної поїздки своєю країною; надання туристам і відвідувачам повної інформації про правила і поточний курс обміну валюти; розміщення в обов'язковому порядку необхідної інформації на контрольно-пропускних пунктах в'їзду.

- **Медико-санітарні формальності:**
розширення співпраці національних туристичних адміністрацій з санітарно-епідеміологічними організаціями і органами охорони здоров'я в справі надання вичерпної інформації медичного характеру всім зацікавленим особам; укладання багатосторонніх державних договорів щодо надання невідкладної медичної допомоги всім без винятку туристам; у разі захворювання в гострій формі чи смерті негайне повідомлення консульства і родичів; перевезення тіла на батьківщину чи його поховання; швидке оформлення потрібних документів.

- **Формальності безпеки:** впровадження жорстких вимог до безпеки туристів і зменшення ризиків при подорожах; забезпечення дотримання екологічних норм на туристичних об'єктах і в регіонах відвідування.
- Ці рекомендації ґрунтуються на основних принципах спрощення туристичних формальностей, сформульованих у документах Будапештської конвенції (1989) і майже повністю повторених у документах Гаазької декларації з туризму.

2. Світова та національна нормативно-законодавча база виконання туристичних формальностей. Вплив туристичної політики на спрощення туристичних формальностей

- Міжнародне співробітництво і діяльність різних міжнародних організацій у сфері туризму йде шляхом спрощення подібних формальностей, спрямованого на ліквідацію перешкод на шляху розвитку подорожей та міжнародного туризму.

Спрощення туристських формальностей стало об'єктом цілого ряду міжнародних угод і договорів.

До них можна віднести:

- - Чиказьку конвенцію Міжнародної організації цивільної авіації 1944 р. (ІКАО);
- - Міжнародні медичні правила Всесвітньої організації охорони здоров'я 1951 р. (ВООЗ);
- - Конвенцію по сприянню міжнародному морському транспорту Міжнародної морської організації 1965 р. (ІМО);
- - Міжнародну конвенцію 1973 р. щодо спрощення та гармонізації (погодженням) митних процедур (конвенція Кіото);
- - Заключний акт погодження з безпеки і співробітництва в Європі 1975 р.;
- - Рішення-рекомендація Ради ОЕСР з міжнародної політики в області туризму 1985 р.;
- - Єдиний європейський акт Європейських співтовариств 1987 р.;
- - Гаазьку декларацію Міжпарламентської конференції з туризму 1989 р.;
- - Конвенцію про застосування шенгенських угод 1985 р

- Починаючи з 1921 р. Ліга Націй, Організація Об'єднаних Націй, а з 1975 р. — Всесвітня організація туризму (UNWTO), національні туристичні адміністрації і міжнародні організації вважали спрощення формальностей одним із головних своїх завдань.
- У 1944 р. на чиказькій конференції Міжнародна організація цивільної авіації однією з перших запропонувала уніфікувати закордонні паспорти.
- У 1954 р. була ухвалена Конвенція про митні пільги для туризму.

- У 50—90-ті роки ХХ ст. Всесвітня організація охорони здоров'я, Рада митного співробітництва, Міжнародна морська організація, Міжнародна організація цивільної авіації, діючи в тісному контакті з UNWTO, ухвалили рекомендації з питань медичного, прикордонного та митного контролю, затверджені відповідними документами.
- У межах світового співтовариства роботу з регулювання туризму та його формальностей провадить міжурядова організація в сфері туризму — UNWTO.

- У 1994 р. UNWTO створила Комітет з якості туристичного обслуговування, основними напрямками діяльності якого стали:
 - — спрощення туристичного обміну і формальностей;
 - — узгодження законодавчого порядку регулювання туризму, у тому числі за надзвичайних обставин (епідемій, стихійних явищ та ін.);
 - — надання допомоги в розробці державної політики щодо налагодження раціональної взаємодії між сторонами, які беруть участь у туризмі.

- Усім країнам рекомендувалося заснувати національний орган (комітет з якості туристичного обслуговування), аналогічний до створеного UNWTO Комітету, який би координував діяльність з упорядкування і спрощення положень, формальностей і процедур, які стосуються туристичних подорожей, поїздок і перебування туристів.
- Надаючи особливого значення гармонізації вимог до туристичних формальностей, а також безпеці й захисту туристів, UNWTO багаторазово включала перелічені питання в документи, ухвалені на найважливіших форумах і нарадах:
 - у Манільську декларацію зі світового туризму (1980),
 - Гаазьку декларацію з туризму (1989),
 - Резолюцію щодо спрощення поїздок, а також з безпеки і захисту туристів (1991),
 - у документи Міжнародної конференції з безпеки туризму і зменшення ризиків при подорожах (Швеція, 1995),
 - Міжнародного форуму з туризму в Іспанії (1995),
 - а також у Глобальний етичний кодекс туриста (1999).

- *Декларація Всесвітньої конференції міністрів з туризму (Осака, Японія, 1994) проголошує, що уряди країн-учасниць, несуть відповідальність за поступальний розвиток туризму, зміцнення безпеки подорожей, захист туристів, спрощення туристичних формальностей і процедур, перетворення туризму на «індустрію гостинності» за умов дбайливого ставлення до використання туристичних ресурсів і навколишнього середовища в цілому.*

- *Міжнародна конференція з безпеки туризму та зменшення ризиків подорожей* (Естерсунд, Швеція, 1995) декларує те, що питання спрощення туристичних формальностей повинні знаходитися у безпосередньому зв'язку із забезпеченням безпеки туристичної діяльності й виробленням взаємоприйнятних та узгоджених варіантів вирішення окреслених проблем.

- Комісія ООН зі сталого розвитку на своїй сесії в квітні 1999 р. в Нью-Йорку за ініціативи Всесвітньої туристської організації (ВТО) схвалила *концепцію Глобального етичного кодексу туризму* та запропонувала СОТ доповнити його пропозиціями від приватного сектора, неурядових та трудових організацій. Письмові коментарі до Кодексу надійшли з більш ніж 70 держав-членів СОТ та інших організацій. Підсумковий Глобальний етичний кодекс туризму, що налічує 10 пунктів, та розроблений за результатами тривалого консультативного процесу, було одноголосно схвалено у жовтні 1999 р. на сесії Генеральної асамблеї ВТО у Сантьяго (Чилі).

- Великі міжнародні туристичні асоціації, наприклад, Туристична асоціація країн Азії і Тихого океану (ПАТА), одним із своїх найважливіших завдань вважають сприяння співпраці з питань спрощення прикордонних формальностей, валютних і митних правил та інших норм.

3. РЕЙТИНГ «ПРИВАБЛИВОСТІ ПАСПОРТІВ»

- У світі існує 227 туристичних напрямків, для перетину кордонів яких потрібен закордонний паспорт. При цьому **не існує жодної країни, паспорт якої дає змогу безперешкодно подорожувати в будь-яку точку світу.**
- Україна посіла 35 місце у рейтингу привабливості паспортів. Власники українського паспорта можуть подорожувати без візи або візою після прибуття в 141 країну світу.
- Разом з Україною на 35 місці опинився Парагвай, а на 36 — Перу, для громадян цієї країни доступні 135 міжнародних напрямків.

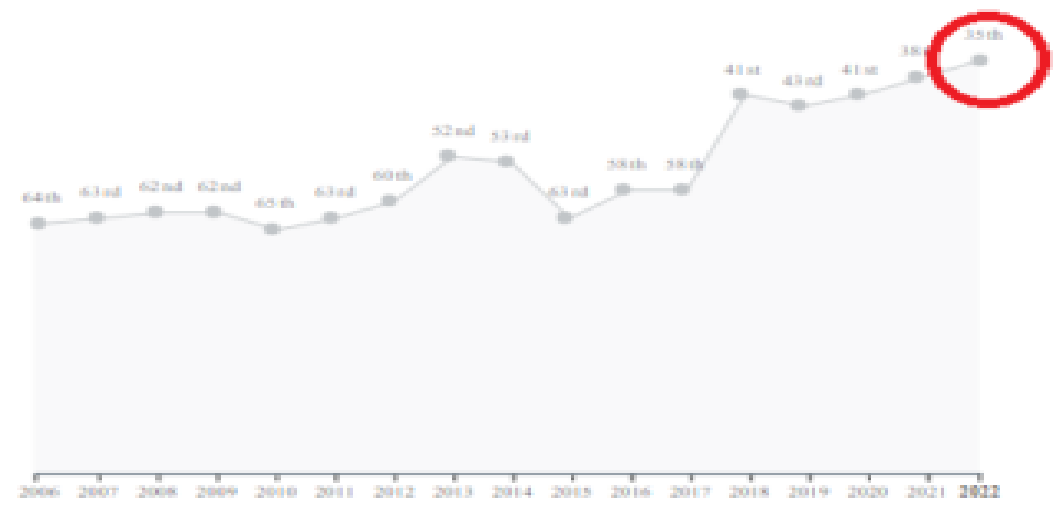
РАЇНА
СПОРТ

RAINE
SPORT

Historical Ranking

- **Henley Passport Index** ([укр. Гենлей п'аспорт індекс](#)) — глобальний рейтинг країн, який вимірює ступень свободи пересування світом їх громадян. The Henley Passport Index — глобальний рейтинг країн, який вимірює ступінь свободи пересування світом їхніх громадян. З 2005 року цей рейтинг «привабливості паспортів» створює міжнародна консалтингова компанія Henley & Partners. Усього компанія оцінює документи 199 країн.
- Для формування рейтингу Henley & Partners використовує базу Timatic, яка збирає дані про паспортні, візові й митні вимоги кожної країни та території. Країни, з чиїми паспортами громадяни отримують найбільше перешкод під час подорожей, отримують найнижчі бали в індексі, і навпаки.

Перша п'ятірка «найсильніших» паспортів світу виглядає наступним чином:

1. Японія та Сингапур – 192 країни
2. Південна Корея та Німеччина – 190 країн
3. Іспанія, Люксембург, Італія та Фінляндія – 189 країн
4. Швеція, Нідерланди, Франція, Данія та Австрія – 188 країн
5. Ірландія та Португалія – 187 країн.

